

## 7. *Vip Zagreb Jazz Festival*

# Uz bok najvećim svjetskim *jazz* festivalima

*Davor Hrvoj*

Kad mi je prije petnaestak godina Dražen Kokanović rekao da želi utemeljiti festival na koji bi dovodio isključivo najveće svjetske zvijezde *jazza*, pomislio sam da je to nemoguće i odmah mu iskazao svoj stav. Tijekom svih tih godina uporno je ponavljao da će to doista učiniti, ali ja, kao i mnogi drugi, nisam vjerovao u izvedivost te nakane i uporno sam ga odvrćao od te "utopijske" ideje. Prije sedam godina taj je naum ostvario predstavivši već na prvom izdanju neke od legendarnih *jazz* glazbenika.

McCoy Tyner

Kokanović je duh *jazz* koncerata i festivala kakvi se održavaju u svjetskim *jazz* metropolama, "donio" u Hrvatsku. Uglednici *jazza*, zbog kojih sam inače poduzimao putovanja, počeli su dolaziti u moj grad. Ron Carter, Jack De Johnette, World Saxophone Quartet, Archie Shepp, Joe Lovano, Wayne Shorter, Chick Corea, Joshua Redman, Ornette Coleman, Roy Haynes, Dave Holland, Kurt Elling, Sonny Rollins, Branford Marsalis, Terence Blanchard, Pat Martino, Jason Moran, David Murray, Saxophone Summit! Lista je to većeg dijela cijjenjenih *jazzista* i sastava koji su, uz neke hrvatske *jazziste*, nastupili u prvih šest godina održavanja Vip Zagreb Jazz Festivala. Ovakvim programima mogu se pohvaliti najveći svjetski *jazz* festivali. No, važnije od toga, dobro raspoloženi zahvaljujući srdačnom prijemu organizatora, svi su oni dali sve od sebe svirajući bezrezervno, a i proširili su glas o sjajnom *jazz* festivalu u Zagrebu u kojem je nastup postao pitanje prestiža.

Tijekom tih šest godina profilirala se i publika (i to ne samo iz Hrvatske), vratili su se ne samo ljubitelji *jazza* koji su scenu pratili u 1 kad je Zagreb također bio središtem *jazza*, ne samo zbog Jazz Faira, već je odgojen i novi naraštaj onih koji u glazbi traže spontanost, uzbuđenje, rizik, komunikaciju, improvizaciju. Zato je Kokanović, u nedostatku dvorane srednje veličine, između "Malog" i "Velikog Lisinskog", nakon Zagrebačkog kazališta mladih, s tek ponekim izletom u "Lisinski", Hypo Centar i kino SC-a, odlučio sedmo izdanje Festivala održati u kinu Studentskog centra. Mudar potez, iako se i taj prostor pokazao nedostatno velikim za sve koji su se željeli uvjeriti kako je to, primjerice na *jazz* festivalima u Montereyu, Perugi, Montreuxu, Den Haagu. No, to što se, budući da su sva sjedeća mjesta bila zauzeta, sjedilo i stajalo po svim slobodnim prostorima dvorane, pridonijelo je postizanju posebnog ugođaja.

Ni ove godine program nije zaostajao po kvaliteti, a ona je uvijek bila na visokoj razini, barem što se tiče imena izvođača. Naime, McCoy Tyner i Praroah Sanders legende su *jazza*, Pat Metheny je među najpriznatijim *jazzistima* današnjice, a nastupio je i jedan *blues* glazbenik - Lucky Peterson.

#### Podsjećanje na čuvene skladbe

Sedmi Vip Zagreb Jaz Festival svojim je nastupom otvorio pijanist McCoy Tyner, glazbenik koji je za svoje stvaralaštvo primio mnogobrojne nagrade i uvršten je u Down Beatov Hall of Fame. Izgradio je osebujan način sviranja klavira tako da je postao jedan od najutjecajnijih klavirista u *jazzu* na kojeg se i danas pozivaju mladi naraštaji *jazz* klavirista, ali i drugih instrumentalista zbog čega je njegov koncert pratio i mnogo glazbenika. Mnogi od njih sa znatiželjom su pokušavali uhvatiti duh glazbe legendarnog Johna Coltranea. Naime, Tyner se proslavio šezdesetih svirajući u čuvenom Coltraneovom kvartetu s kojim je ostvario neka od kutnih djela *jazz* diskografije. Nikad nije zaboravio prijateljstvo i glazbenu suradnju s Coltraneom, snimajući albume posvećene velikanu i promovirajući njegovu glazbenu ostavštinu. Tako je bilo i na zagrebačkom koncertu na kojem je, uz prezentaciju vlastite glazbe, podsjetio na album "John Coltrane and Johnny Hartman" što ga je zajedno sa svojim mentorom i ovim poznatim pjevačem snimio 1963. godine. Na Vip Zagreb Jazz Festivalu uz McCoya Tynera su kao članovi trija nastupili kontrabasist Gerald Cannon i bubnjar Joe Farnsworth, te kao posebni gosti zagrebačkoj publici dobro poznat saksofonist i klarinetist Chris Potter, dugogodišnji član Dave Holland Quinteta, višestruko proglašavanog najboljim

sastavom na svijetu, te nova zvijezda vokalnog *jazza* Jose James kojeg su kritičari časopisa "DownBeat" ove godini proglasili najboljim u kategoriji zvijezda u usponu karijere. Upravo je James bio glavna karika u podsjećanju na izvedbe standarda baladnog karaktera sa spomenutog albuma, ovom prigodom u ulozi Johnnyja Hartmana. Iako u Tynerovoj svirci više nema one njegove poznate siline, bujice zvukova i uzbudljivih improvizacija, zahvaljujući pouzdanim glazbenicima koncert je uspio na oduševljenje mnogobrojne publike. No najdojmljivije je bilo podsjećanje na čuvene Tynerove skladbe, primjerice "Fly with the Wind", "Ballad for Aisha", "Walk Spirit, Talk Spirit" i "Blues on the Corner". Tim je izborom pokazao da će, iako kao interpret posustaje, njegova glazba živjeti u njegovim skladbama koje će svirati novi naraštaji *jazz* glazbenika.

#### Besprijekorna provedba

Najviše žalosnih zbog toga što nisu na vrijeme uspjeli kupiti ulaznice, bilo je za koncert Pata Methenya, popularnog svestranog glazbenika, višestrukog dobitnika Grammyja. Bio je to svojevrsni "many sides of Pat Metheny" nastup na kojem je gitarist podsjetio na razna razdoblja svoje karijere, a publika je pokazala da poznaje i voli njegove najpoznatije skladbe, primjerice "Bright Size Life", "Soul Cowboy", "Always and Forever", "Question and Answer". Demonstrirao je jedinstven glazbeni pristup, jezik, zvuk i način improvizacije, čime je ostvario izniman utjecaj na naraštaje novih *jazz* i ne samo *jazz* glazbenika, posebice gitarista. Nastupivši s basistom Larryjem Grenadierom i bubnjarem Billom Stewartom, s kojima je prija desetak godina snimio albume

"Trio 99 - 00" i "Trio - Live", na ovom je koncertu podsjetio na radove što ih je ostvario u kontekstu trija surađujući s raznim glasovitim *jazzistima*, ali i na svoje solo projekte, kao i na album "Orchestrion" što ga je snimio uz stare glazbene aparate. U dijelu koncerta pokazao je vještinu korištenja aparata vješto njima upravljajući preko pedala, no za razliku od trio izvedaba ili onih u duu s Grenadierom, s kojim u zadnje vrijeme često svirao u toj formaciji, ove se doimaju hladnima. Čistoćom zvuka, preciznošću i naučenom komunikacijom, Metheny je pokazao da ništa ne prepušta slučaju. Sve je bilo na svom mjestu, besprijevano isplanirano i provedeno.

#### Hitovi raznih stilova

Nakon Jamesa Blooda Ulmera, koji je na istom festivalu nastupio 2006. godine, ove je godine svirao još jedan *blues* glazbenik, Lucky Peterson. Svirao je bezrezervno, energično, uzbudljivo, s punim zanosom, potvrđujući da je *blues* prije svega glazba *feelinga*. U njegovim se izvedbama osjeća iskustvo što ga je stjecao svirajući s velikanima *bluesa* poput Bobbyja Blanda, B.B. Kinga, Jamesa Cottona, Ette James, Abbey Lincoln... Iako je prvenstveno *blues* glazbenik, na ovom je koncertu pokazao da je njegov glazbeni interes puno širi. Naime, upuštao se u izvedbe hitova raznih stilova, od popa i *soula* do *gospela* R&B-ja i *rocka*, primjerice "Johnny B. Goode", "Hoochie Coochie Man", "Got My Mojo Working", "Baby, Won't You Please Come Home". Pjevajući i svirajući orgulje, električni klavir i gitaru, napravio je pravi *show* koji se "zakuhao" kad je ušao u publiku gdje se zadržao dvadesetak minuta. No, to nije njegovo jedino oružje. Naime, demonstrirao je veliku muzikalnost i zavidnu vještinu u pjevanju i sviranju.

## Sjajan primjer duhovnosti

Festival je svojim nastupom zaključio kvartet legendarnog američkog tenorsaksofonista Pharoaha Sandersa, jednog od najznačajnijih predstavnika *free-jazz* saksofonista, poput McCoya Tynera, suradnika Johna Coltranea iz šezdesetih godina prošloga stoljeća. Iako u njegovu nastupu više nema toliko moći kao u najboljim danima kad je svojim zvukom razarao stropove dvorana, Sanders je oduševio svojim poznatim prodornim, hrapavim zvukom i emotivnim pristupu. Njegov je iskaz na ovom koncertu bio melodičniji, lirskiji nego inače, bliži *mainstreamu* s tek rijetkim *free* istupima, ali ne bez dramatike i dinamike, u čemu je imao sjajnu podršku članova kvarteta: pijanista Williama Hendersona, kontrabasista Johna Webera i bubnjara Gregoryja Bandyja. Svirao je vlastite skladbe iz raznih razdoblja karijere, primjerice "Say It (Over and Over Again)", te "The Creator Has a Master Plan" koja u izvornoj verziji s albuma "Karma" traje više od pola sata, a sjajan je primjer duhovnosti koja je izvršila snažan utjecaj na njegovo stvaralaštvo. Pri kraju koncerta čak je i zapjevao uz svesrdnu podršku publike, što je još više ugrijalo atmosferu u dvorani i pridonijelo pozitivnoj vibri.

Važni su bili i *jam sessioni* koji su se tijekom festivala održavali u kinu "Grič". Uz hrvatske *jazz* glazbenike na njima su nastupili i neki od sudionika festivala, što je od iznimnog značaja za napredovanje mladih svirača. Naime, na takvim se nastupima, uz izvedbe standarda, najbolje uči kako svirati *jazz*. Važno je to i zbog činjenice da u Hrvatskoj ne postoji sustavno školovanje *jazz* glazbenika na akademskoj razini.

